

รายงานผลการดำเนินกิจกรรม
โครงการส่งเสริมกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
“กิจกรรมการฝึกอบรมและศึกษาดูงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
(อพ.สธ.)
วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐

เทศบาลตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

คำนำ

เทศบาลตำบลสันพระเนตร ได้เข้าร่วมสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ในการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น ทั้งทางด้านกายภาพ ชีวภาพ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา เพื่อที่จะรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นในตำบลสันพระเนตรไว้ให้เป็นมรดกของชาติไทยสืบไป และโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ได้ตอบรับสมาชิกการเข้าร่วมสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น” ตามหนังสือโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ลำดับสมาชิกเลขที่ ๘-๕๕๐๑๔๐๕ และเพื่อรักษาสมบัติของแผ่นดินให้ลูกหลานได้ใช้ประโยชน์ภายใต้ประกอบกับอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๓ มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้ มาตรา ๕๐ ข้อ (๖) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม (๘) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้ (๑๑) การบำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (๑๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น และ (๒๔) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลสันพระเนตร จึงจัดทำโครงการส่งเสริมกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม “กิจกรรมการฝึกอบรมและศึกษาดูงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)” ขึ้น เพื่อจัดการฝึกอบรมเรื่องวิธีการทำงานด้านงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น และศึกษาดูงาน ณ องค์การบริหารส่วนตำบลที่ตำบลอำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็น อบต.ต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ ในการทำโครงการจนได้รับป้ายพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้คณะกรรมการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลสันพระเนตร โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

ผู้จัดทำ

รายงานกิจกรรม

๑. โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม “กิจกรรมการฝึกอบรมและศึกษาดูงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)”
๒. ผู้รับผิดชอบโครงการ งานพัฒนาชุมชน สำนักปลัดเทศบาล
๓. ระยะเวลาดำเนินการ วันพุธ ที่ ๒๖ เดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๖๐
๔. รายงานผลการดำเนินโครงการ

ภาคเช้า

- การบรรยายถึงการดำเนินงาน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ฯ “งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น” องค์การบริหารส่วนตำบลกีดช้าง ตั้งอยู่เลขที่ ๑๐๙ หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านช้าง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากร เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของตำบลเป็นป่าต้นน้ำ ได้ร่วมสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นมา โดยได้น้อมนำพระราชกระแส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “ได้ไปกับ สมศ. มา เห็นว่าโรงเรียนยังสัมพันธ์กับชุมชนน้อย ทำอย่างไรให้ชุมชนมาโรงเรียน โดยเฉพาะนักเรียน ช่วยในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและมีกรทำ DNA Fingerprint ในโรงเรียน” องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล วัด ชมรมผู้ประกอบการ ในตำบลกีดช้าง ได้ประสานกำลังกาย กำลังใจ ร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมสนองพระราชดำริในโครงการ อพ.สธ.-อบต.กีดช้าง ดำเนินกิจกรรมตามศักยภาพความพร้อม และจัดตั้ง “ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นตำบลกีดช้าง” เพื่อเป็นฐานทรัพยากรในการพึ่งตนเอง สู่เศรษฐกิจพอเพียง เกิดประโยชน์แก่ชุมชนตำบลกีดช้าง และประเทศชาติต่อไปในอนาคต ได้รับป้ายพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในงานประชุมวิชาการและนิทรรศการ “ทรัพยากรไทย หวนดูทรัพย์สิ่งสินตน” ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ) ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การดำเนินกิจกรรมในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ตามกรอบงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ๖ งาน ดังนี้

๑.งานปกปักทรัพยากรท้องถิ่น

กำหนดพื้นที่ปกปัก และเส้นทางศึกษาพันธุกรรมพืช

- แปลงที่ ๑ พื้นที่โครงการปลูกป่าเชิงระบบนิเวศน์เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พื้นที่ ๓๖๒ ไร่ ๑ งาน ๒ ตารางวา
- แปลงที่ ๒ พื้นที่ป่าชุมชนบ้านแม่ตะมาน พื้นที่ ๑,๔๒๕ ไร่ ๓ งาน ๔๗ ตารางวา

๒.งานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับโรงเรียนในพื้นที่ ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการเข้ามาสนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ ตามใบงาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ ใบงานที่ ๑ เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

๒.๒ ใบงานที่ ๒ เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

๒.๓ ใบงานที่ ๓ เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

๒.๔ ใบงานที่ ๔ เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน ในท้องถิ่น

๒.๕ ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

๒.๖ ใบงานที่ ๖ เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

๒.๗ ใบงานที่ ๗ เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

๒.๘ ใบงานที่ ๘ เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

๒.๙ ใบงานที่ ๙ เรื่อง การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

๓.งานปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น

การจัดหาและรวบรวมทรัพยากรของท้องถิ่น การเก็บข้อมูลลักษณะพืชเด่นประจำพื้นที่ ปกป้อง การคัดเลือกพรรณไม้ เพื่อปลูกในพื้นที่ปกป้อง การติดตามความเจริญเติบโต การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น หลังจากกิจกรรมการปลูกรักษาเกิดขึ้น

๔.งานอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น

กิจกรรมการส่งเสริมการฟื้นฟู บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์ให้กับชุมชน การสืบค้น ข้อมูลภูมิปัญญา ประเภทบุคคลและกลุ่มองค์กร ร่วมกับ สำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) รพ.สต.แม่ตะมาน โรงเรียนบ้านเมืองกีด โรงเรียนบ้านแม่ตะมาน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เช่น การทำลูกประคบจากพืชสมุนไพรพื้นถิ่น การใช้ประโยชน์จากดอกดิน

๕.งานศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น

การรวบรวมข้อมูลทั้งหมด เพื่อจัดทำระบบการจัดเก็บ การสืบค้น การเผยแพร่ รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ของข้อมูลได้ การรวบรวมข้อมูลไว้ในคอมพิวเตอร์ จัดแสดงข้อมูลไว้ ณ ศูนย์ ICT และจัดทำ face book ชื่อ อพ.สธ.-อบต.กีดช้าง เพื่อแสดงความเคลื่อนไหวของโครงการ

๖.งานสนับสนุนในการอนุรักษ์และจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กิจกรรมสนับสนุนให้เกิดการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์ งบประมาณ เพื่อให้กลุ่มองค์กร หน่วยงานอื่นสามารถเข้าร่วมในการดำเนินงานได้ เช่น การจัดแสดงนิทรรศการ

ภาคบ่าย

- การลงพื้นที่ เพื่อฝึกปฏิบัติการเก็บข้อมูล

๑.งานปักกักรัพยากรท้องถิ่น

ศึกษาพื้นที่ปักกักรัพยากร จากนางชนิสรา สุทรานนท์ นิติกร อบต.กุดช้าง บ้านแม่ตะมาน หมู่ที่ ๒ พื้นที่อนุรักษ์ ประมาณ ๓๗๐ ไร่ ซึ่งที่พบพืชที่สำคัญ เช่น สมอภิเภค สัก ตะแบก จั้วแดง ต้นทองหลาง ฯลฯ

๒.งานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น

๒.๑ ใบงานที่ ๑ เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ศึกษาข้อมูลจากวิทยากร นายเสถียร ใจคำ ปราชญ์ชาวบ้าน อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุดช้าง ซึ่งตำบลกุดช้าง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๘ หมู่บ้าน เป็นตำบลที่อยู่ทางตอนเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่ส่วนมากเป็นป่าไม้และภูเขาสูง ตำบลกุดช้าง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตัวเมืองเชียงใหม่ ห่างจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ ประมาณ ๖๔ กิโลเมตร และตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ว่าการอำเภอแม่แตง อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่แตง ๒๔ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดและอำเภอหลายแห่งซึ่งตั้งอยู่ตามแนวตะเข็บชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา อยู่ในเขตป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง มีแม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำแตง ดังนั้น ตำบลกุดช้าง จึงมีทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศ อุคมสมบูรณ์ อันเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว แต่ขณะเดียวกันก็ประสบปัญหาเป็นแหล่งพักและลำเลียงยาเสพติดที่สำคัญ ปัญหาคนต่างด้าวไม่มีสัญชาติ นอกจากนั้น ยังมีความแตกต่างของเชื้อชาติ สัญชาติ ค่านิยม วัฒนธรรม จารีต ประเพณี โดยประชาชนเป็นคนพื้นที่ราบบางส่วน และเป็นชนเผ่า จำนวน ๕ ชนเผ่า ได้แก่ เผ่าลาหู่ เผ่าม้ง เผ่าปะกาเกอญอ เผ่าลีซอ และเผ่าอาข่า ซึ่งอบต.กุดช้าง สมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุดช้าง ได้เข้าร่วมสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เข้าร่วมโดยไม่ผ่านการสมัครจากอำเภอ จังหวัด สมัครเข้าร่วมโดยการส่งใบสมัคร โดยตรงถึงโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) จากการเชิญชวนให้เข้าร่วมโครงการจากท่านพรชัย จุฑามาศ รองผู้อำนวยการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

๒.๒ ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

ศึกษาข้อมูลจากวิทยากร คุณตาจรัส ต้นเครือ ซึ่งเป็นปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญด้านพืชมาก ในบ้านปลูกพืชหลากหลายชนิด พืชที่สำคัญ เช่น ค้างคาวดำ

ค่างควาดำ จัดเป็นไม้ล้มลุกมีอายุหลายปี มีความสูงของต้นประมาณ ๕๐-๖๐ เซนติเมตร มีลำต้นเป็นเหง้าอยู่ใต้ดิน ลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ด แยกกอ หรือขุดเหง้ามาทอนเป็นท่อน ๆ แล้วนำไปปักชำในที่ที่มีความชุ่มชื้น สามารถออกดอกและติดผลได้ตลอดปี เจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีอากาศเย็นชื้น มีแสงแดดรำไร

สรรพคุณ

๑. ชาวเขาเผ่าแม้ว มูเซอ จะใช้ ราก ต้น ใบ เหง้า นำมาต้มกับน้ำดื่ม หรือเคี้ยวกินเป็นยาบำรุงร่างกาย

๒. เหง้านำมาต้มกับน้ำดื่มหรือใช้ดองกับเหล้า ใช้กินเป็นยาบำรุงกำลัง

๓. เหง้าใช้ดองกับเหล้ากินเป็นยา หรือนำใบสดมารับประทาน จะช่วยทำให้เจริญอาหาร

๔. ใช้เป็นยารักษาเมะเร็ง (ใช้ต้น, ใบ, ราก, เหง้า นำมาต้มกับน้ำดื่มหรือเคี้ยวกิน)

๕. เหง้าใต้ดิน นำมาต้มหรือดองกับเหล้า ใช้ดื่มแก้ความดันโลหิตต่ำ

๖. ช่วยบำรุงกำลังทางเพศ ด้วยการใช้เหง้านำมาต้มหรือดองกับเหล้าเป็นยาดื่ม

๗. เหง้าใช้แก้ซางเด็ก ช่วยดับพิษไข้

๘. แก้ไข้กาฬ ไข้เหนือ ไข้สันนิบาต และไข้ท้องเสีย

๙. ช่วยแก้อาการปวดท้อง (ใช้ต้น, ใบ, ราก, เหง้า นำมาต้มกับน้ำดื่มหรือเคี้ยวกิน)

๑๐. ช่วยสมานแผล

๑๑. ทั้งต้น เหง้า ใช้ต้มกับน้ำอาบจะช่วยรักษาอาการผื่นคันตามร่างกายได้

๑๒. เหง้าใช้เป็นยาบำรุงสำหรับสตรีมีครรภ์ ด้วยการใช้เหง้านำมาต้มหรือดองกับเหล้าเป็นยาดื่ม

โต้วตง

เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กที่เป็นไม้พื้นเมืองของจีน และเป็นสมาชิกเพียงชนิดเดียวของวงศ์ Eucommiaceae ในธรรมชาติหายากมาก การเจริญเติบโตช้ามาก (โตเป็นมิลลิเมตร) มีราคาแพงมาก (กิโลกรัมละ ล้านบาท) ใช้ในตำรับยาจีน เปลือกไม้นั้นภายนอกเป็นสีน้ำตาลอ่อน ผิวหยาบ ด้านในเรียบ สีม่วงเข้ม มียางขาว เปลือกไม้ใช้เป็นยาบำรุงตับไต

ไผ่จี๊ด

เป็นพืชตระกูลหญ้า มีเหง้า หรือหน่อใต้ดิน ลำต้นเป็นข้อปล้อง เหมือนไผ่ทุกอย่าง แตกเป็นกอกว้างหนาแน่น แต่ละกอไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ต้น แตกกิ่งก้านเยอะ ไม่มีขน ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ รูปรียาว หรือรูปใบหอก ปลายแหลม สีเขียวสด คล้ายต้นไผ่อ่อนสวนสวยงามมาก ขยายพันธุ์ด้วยการแยกเหง้าหรือหน่อ พบขึ้นตามธรรมชาติ บริเวณโชดหินที่มีความชื้นใกล้แหล่งน้ำตก น้ำซับ

สรรพคุณ

ช่วยลดน้ำตาลในเลือดสำหรับผู้ที่ เป็นโรคเบาหวาน และ โรคภูมิแพ้ต่างๆ แก้วปวดหัว เป็นไข้ แก้วปวดประจำเดือน แก้วใช้ทับระดูแก้วแพ้อากาศ แก้วโรคหอบหืด แก้วโรคความดันโลหิตสูง แก้วอาหารเป็นพิษ แก้วเบื่อของมีพิษ แก้วยาพิษ แก้วแพ้ยา แก้วเมา และพิเศษสุด ๆ แก้วโรคสะกิดเงิน(เรื้อนกวาง) ได้เป็นอย่างดี ขับพิษสารเคมี ถอนพิษไข้เบื่อเห็ด เป็นยาบำรุงกำลังอย่างดีเลิศ ไม่มีผลข้างเคียงใด ๆ แก้วปวดหลัง ปวดเอว ปวดเข่า ขับเบาดีมาก ทำให้ เล็บมือเล็บเท้าฟันแข็งแรง

๒.๓ ใบงานที่ ๖ การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

ศึกษาข้อมูล จากนายณรงฤทธิ์ บุญเรือง ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ อบต.กีดช้าง

ปลาจาด

ปลาจาด ปลาน้ำจืดสกุลหนึ่ง ในวงศ์ปลาตะเพียน เป็นปลาน้ำจืดที่มีถิ่นกำเนิดในแถบประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น พม่า ไทย ลาว และมาเลเซีย เป็นต้น โดยประเทศไทยจะพบ ปลาจาดในแม่น้ำสายหลัก และสายรองต่างๆ อาทิ แม่น้ำทางภาคเหนือ ในกีดขวางจะพบบริเวณแม่น้ำแม่แตง หน่วยงานการบริหารส่วนตำบลกีดขวาง ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์ปลา ระยะทาง ๑ กิโลเมตร

ประโยชน์ปลาจาด

๑. ปลาจาด เป็นปลาน้ำจืดขนาดเล็ก-กลาง มีเนื้อ และรสชาติคล้ายกับปลาตะเพียน นิยมใช้ ประกอบอาหารจำพวกต้ม บั้ง ทอด และลาบ เป็นต้น เนื้อสีขาว มีรสหวาน แต่ค่อนข้างมีก้างมาก

๒. ปลาจาด นิยมแปรรูปเป็นปลาต้ม ปลาร้า และปลาแดดเดียว

๓. ปลาจาด ต่างกับปลาในกลุ่มปลาตะเพียนชนิดอื่น เพราะมีหนวด บางพื้นที่นำมาเลี้ยงเป็นปลาสวยงามในตู้กระจก

๒.๔ ใบบาง ที่ ๘ การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ศึกษาข้อมูลจากวิทยากร นางสาววาสนา สุนทร ปราชญ์ชุมชน ด้านการนวดสมุนไพร เพื่อสุขภาพ

- แหล่งเรียนรู้ด้านการนวดแผนโบราณ เช่น การนวดตัว การนวดเท้า
- การแปรรูปสมุนไพร เช่น การทำลูกประคบ การทำเครื่องสมุนไพร ชาหญ้าหวาน อบแห้งชนิดต้ม

๒.๕ ใบบงานที่ ๙ การสำรวจเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

วัดเมืองกัต สักการะ พระธาตุแก้วหน้า มหามงคลศิริ ร่วมกราบ สมเด็จพระนเรศวร พระพิณางสุพรรณกัลยา และสมเด็จพระเอกาทศรถ พร้อมเยี่ยมชม ต้นโพธิ์ อายุ ๔๐๐ ปีกิ่งก้านสาขาที่มีขนาดใหญ่และกล้วยไม้ชนิดต่างๆ ขึ้นเบียดเสียดกันบนกิ่งของต้นโพธิ์แต่ละกิ่ง แสดงถึงอายุชัชของต้นโพธิ์ ได้เป็นอย่างดี เป็นต้นโพธิ์ที่มีอายุเก่าแก่ ที่สมเด็จพระนเรศวร ทรงมาปลูกไว้ เมื่อครั้งยกทัพมาทางเส้นทางนี้ เพื่อเข้าสู่เมืองคอง เมืองแหง ปลูกอยู่ด้านหน้าวัดเมืองกัต และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อีกมากมาย

ผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน

๑. คณะกรรมการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นตำบลสันพระเนตรฯ ได้รับความรู้และวิธีการทำงานด้านงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ของ อบต. กัตช้าง เพื่อนำมาปรับใช้ในตำบลสันพระเนตร

๒. คณะกรรมการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นตำบลสันพระเนตรฯ ตระหนักและเล็งเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๓. อพ.สช-ตำบลสันพระเนตร จะได้ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลสันพระเนตร ให้คงอยู่อย่างยั่งยืนสืบไป

ข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สช.) ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน วัด ประชาชนชาวบ้าน ชุมชน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานเอกชนในพื้นที่ ถึงจะทำให้การดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน